

Onze missie

HEST ondersteunt door middel van de inzet van vrijwilligers de mantelzorgers van terminaal zieke mensen die thuis willen sterven.

Achtergrond

De stichting Hulpgroep Ernstig Zieken en Stervenden Thuis (HEST) is opgericht in 1983. De stichting heeft als doelstelling het thuis sterven voor de inwoners van Ermelo, Putten, Garderen en Harderwijk beter mogelijk te maken.

Terminaal zieke mensen willen veelal het liefst thuis sterven. In de thuissituatie komt de zorg voor een stervende voor een belangrijk deel neer op mantelzorgers. De taak van mantelzorgers beslaat 24 uur per dag en 7 dagen in de week en is dan ook zeer zwaar. Meestal staan de beroepsmatige zorgverleners van de thuiszorgorganisaties hen hierbij terzijde. In de nachtelijke uren is deze hulp echter slechts beperkt beschikbaar. HEST kan en wil een rol spelen door het bieden van aanvullende hulp. De hulp van HEST wordt verleend tijdens de nachtelijke uren en bestaat uit waken en, waar nodig, het uitvoeren van lichte verzorgingstaken. Er worden geen verpleegkundige handelingen verricht: als deze noodzakelijk zijn, wordt de professionele thuiszorg ingeschakeld.

Dankzij de inzet van HEST-vrijwilligers kan de mantelzorger tot een goede nachtrust komen, waardoor deze beter en langer is om zijn of haar dierbare thuis te verzorgen.

De medewerkers van HEST zijn allen vrijwilliger: zij doen hun werk belangeloos. De hulp van HEST is kosteloos: voor degenen die er gebruik van willen maken bestaat er dus geen financiële drempel.

Organisatie

De stichting HEST wordt bestuurd door een driekoppig bestuur.

De feitelijke zorg wordt verleend door de 'vrijwilligers'. Zij worden bij hun werkzaamheden aangestuurd door de coördinatoren.

Als in dit jaarverslag gesproken wordt over 'vrijwilligers' wordt bedoeld op de HEST-medewerkers die de feitelijke zorg leveren.

Werkwijze

De hulp van HEST wordt meestal aangevraagd door organisaties voor beroepsmatige zorg als Buurtzorg, Icare, of andere thuiszorgorganisaties. Een mantelzorger of een familielid kan ook rechtstreeks hulp aanvragen. Ook de huisarts, het kerkgenootschap van de zieke, een welzijnsorganisatie, een zorginstelling of het maatschappelijk werk kunnen hulp aanvragen.

De aanvraag wordt behandeld door een van de coördinatoren. Zo nodig legt deze een huisbezoek af. Waar dat wenselijk is wordt overlegd met de huisarts en/of de thuiszorgorganisatie. Nadat de hulpvraag is beoordeeld, schakelt de coördinator een HEST-vrijwilliger in. Soms kan de hulp dezelfde nacht nog worden geboden. Als de zorgverlening meerdere nachten beslaat, worden bijna altijd verschillende vrijwilligers ingeschakeld. Het is afhankelijk van het aantal op dat moment beschikbare vrijwilligers hoeveel nachten per week kan worden gewaakt.

De coördinator begeleidt het proces en dient als vraagbaak voor de vrijwilligers.

Na afloop van zorgverlening welke langer dan 1 nacht heeft geduurd, evalueert de coördinator met de mantelzorger en de vrijwilligers.

Vrienden van HEST

In 1998 werd de stichting ‘Vrienden van HEST’ opgericht. Doelstelling van de ‘‘Vrienden van HEST’’ is het ondersteunen van de stichting HEST.

De stichting ‘‘Vrienden van HEST’’ heeft een eigen bestuur en maakt géén deel uit van de organisatie van HEST. Tussen beide organisaties bestaan wel nauwe contacten.

Kennisbevordering

Aan de kennisbevordering van de vrijwilligers van HEST wordt veel aandacht besteed. Bij hun entree krijgen zij de introductie cursus ‘‘Terminale Zorg’’ van de koepelorganisatie Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ) of van het Willem Holtrop Hospice te Ermelo (deze cursussen zijn identiek).

Daarna volgen zij eens per anderhalf jaar een bijscholingscursus. Voorts zijn er incidentele cursussen, zoals een tilcursus.

Ter ondersteuning van elkaar komen de vrijwilligers regelmatig bijeen in de zogenaamde terugkom-bijeenkomsten. De coördinatoren spelen hierbij een stimulerende en voorwaardenscheppende rol.

Personele wijzigingen in 2023

Vrijwilligers: In de loop van 2023 namen wij afscheid van Lies Lueb.

In de loop van 2023 kwamen als nieuwe vrijwilligers: Wilma Doppenberg, Connie van Ginkel, Vroukje Leeuwe, Virginea Schouten en Rene van Vulpen.

Het bestand vrijwilligers was eind 2023 volledig op sterkte.

Bestuur: In februari 2023 heeft de secretaris Peter Langhorst HEST verlaten. Zijn functie werd overgenomen door Dirk Meijer.

Personele sterkte dd 31 december 2023

HEST had op standdatum 31 december 2023 in totaal 21 (zorg-)vrijwilligers en drie coördinatoren.

Het bestuur van HEST bestond op 31 december 2022 uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. Een ICT-deskundige ondersteunt het bestuur.

Financiering

HEST is voor zijn financiering vooral afhankelijk van subsidie. Het Ministerie van VWS verstrekt jaarlijks een subsidie waarvan de grootte afhankelijk is van het aantal cliënten waaraan in de zogenaamde referteperiode hulp is verleend. De referteperiode beslaat 3 jaren (voor de subsidie voor 2023 was de referteperiode 2019 t/m 2021).

De gemeenten Ermelo en Putten verstrekten t/m respect 2018 en 2019 jaarlijks een kleine aanvullende subsidie. Met ingang van respect 2019 en 2020 hebben wij i.v.m. onze stabiele financiële situatie geen gemeentelijke subsidies meer aangevraagd.

Naast de overheidssubsidie ontvangt HEST af en toe giften. Deze giften zijn meestal afkomstig van dankbare nabestaanden van voormalige cliënten. In 2023 werd tevens een

ruime gift ontvangen van de Lions Club Putten “Arkemheen” , de opbrengst van de jaarlijkse toertocht voor oldtimers.

De giften welke HEST ontvangt, worden voor HEST beheerd door de Vrienden van HEST. Vanuit de beheerde gelden krijgt HEST op aanvraag jaarlijks een wisselend geldbedrag. Dit bedrag wordt telkenmale besteed aan een specifiek doel. Vaak is dat doel scholing van de vrijwilligers.

Besteding van de inkomsten

De inkomsten van HEST worden vooral besteed aan de deskundigheidsbevordering van de medewerkers. De scholing van onze medewerkers vinden wij heel belangrijk.

Ook aan periodieke werving van vrijwilligers geven wij geld uit.

Het zelfde geldt voor PR. Hierbij valt te denken aan het onderhoud van onze website, aan promotiemateriaal en aan het plaatsen van advertenties. We vinden het belangrijk dat de inwoners van Ermelo, Putten en Harderwijk bekend zijn met het bestaan van HEST.

Potentiële cliënten maar ook potentiële vrijwilligers kunnen ons dan beter vinden.

Een ander deel van de inkomsten wordt besteed aan sociale activiteiten, zoals een jaarlijks groepsuitje en een jaarlijkse barbecue. Deze activiteiten dienen ertoe om het groepsproces te versterken: ze bevorderen de noodzakelijke onderlinge samenhang van de vrijwilligers.

Daarnaast dienen de sociale activiteiten ertoe om onze medewerkers iets ‘terug te geven’ voor al het mooie werk dat zij in hun vrije tijd voor onze cliënten doen. Vrijwilligers die zich gewaardeerd voelen, zullen langer voor onze organisatie willen blijven werken. In die zin dienen de sociale activiteiten ook als instrument om te binden.

Omvang van de in 2023 verleende zorg

Ermelo 2023 : Aan 14 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.

Putten 2023 : Aan 11 inwoners is zorg verleend. Het betrof 29 nachten.

Harderwijk 2023 : Aan 1 inwoner is zorg verleend. Het betrof 1 nacht.

Totaal HEST 2023: Aan 26 inwoners zorg verleend. Tot. 65 nachten. (gem. 2,5 nachten/inzet).

Niet vermeld zijn de aanvragen die uiteindelijk niet tot daadwerkelijke inzet van een HEST-vrijwilliger hebben geleid. De oorzaken van het achterwege blijven van inzet zijn uiteenlopend van aard (meestal: voortijdig overlijden van de zieke of opname in een zorginstelling). In deze gevallen heeft de betreffende coördinator van HEST veelal wel uitgebreide bemoeienis met de aanvraag gehad.

Omvang van de zorg in eerdere jaren

Om een indruk te kunnen krijgen van een eventuele trend zijn onderstaand ook de gegevens van de jaren 2015 t/m 2022 vermeld:

Ermelo 2015 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 33 nachten en 3 dagdelen.

Putten 2015 : Zorg aan 19 inwoners. Betrof 54 nachten.

Totaal HEST 2015 : Zorg aan 29 inwoners. In totaal 87 nachten en 3 dagdelen.

Ermelo 2016 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 20 nachten

Putten 2016 : Zorg aan 18 inwoners. Betrof 109 nachten en 1 dagdeel

Totaal HEST 2016 : Zorg aan 30 inwoners. In totaal 129 nachten en 1 dagdeel.

Ermelo 2017 : Zorg aan 11 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2017 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 41 nachten en 4 dagdelen.
Totaal HEST 2017 : Zorg aan 23 inwoners. In totaal 66 nachten en 4 dagdelen.

Ermelo 2018 : Zorg aan 9 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2018 : Zorg aan 16 inwoners. Betrof 68 nachten.
Totaal HEST 2018 : Zorg aan 25 inwoners. In totaal 93 nachten.

Ermelo 2019 : Aan 11 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Putten 2019 : Aan 13 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Totaal HEST 2019 : Zorg aan 24 inwoners. In totaal 70 nachten.

Ermelo 2020 : Zorg aan 6 inwoners. Betrof 11 nachten.
Putten 2020 : Zorg aan 14 inwoners. Betrof 30 nachten.
Hospice 2020 : Zorg aan 1 client. Betrof 1 nacht.
Totaal HEST 2020 : Zorg aan 21 inwoners. Betrof 42 nachten (gem. 2,0 nachten per inzet).

Ermelo 2021 : Zorg aan 3 inwoners. Betrof 4 nachten.
Putten 2021 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 23 nachten.
Totaal HEST 2021 : Zorg aan 13 inwoners. Betrof 27 nachten (gem. 2,1 nachten per inzet)

Ermelo 2022 : Zorg aan 11 inwoners. Betrof 19 nachten.
Putten 2021 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 20 nachten.
Totaal HEST 2022 : Zorg aan 21 inwoners. Betrof 39 nachten (gem. 1,9 nachten per inzet)

Conclusies m.b.t. de omvang van de zorg

In het corona-jaar 2021 daalde het aantal cliënten aanzienlijk. In 2022 bleek er sprake te zijn van een gedeeltelijk herstel. In het verslagjaar 2023 bleek het aantal cliënten, in vergelijking met de jaren vóór corona, weer genormaliseerd.

Een ervaringsgegeven is dat het aantal nachten dat gemiddeld per client wordt gewaakt, sinds 2020 een dalende trend vertoont. Het lijkt erop dat tegenwoordig de hulp van HEST in een later stadium dan vroeger wordt ingeroepen. Er is vooralsnog geen reden om aan te nemen dat deze trend zal veranderen. Het gevolg van deze trend is dat het beroep dat op onze vrijwilligers wordt gedaan, is gedaald.

De werving van vrijwilligers

Tot eind 2018 was een tekort aan vrijwilligers voor HEST nog een belangrijk pijnpunt. Landelijk wordt hetzelfde gezien: overal, ook buiten de zorg, wordt het steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden. Belangrijke oorzaken zijn dat vrouwen vaker betaald werk gaan doen en dat werknemers als gevolg van het opschuiven van de AOW-leeftijd langer moeten werken.

Voor HEST leidde het toenmalige tekort aan vrijwilligers er destijds toe dat niet alle vragen om zorg konden worden gehonoreerd.

Sinds 2019 is de aanpak van de werving gewijzigd. Het aloude kleinschalige flyereren op markten en langs deuren werd vervangen door twee andere activiteiten.

In de eerste plaats werd ingezet op de plaatsing van artikelen over HEST in de lokale pers. Hierbij werd dankbaar gebruik gemaakt van de professionele diensten van Jolette van Eijden, die prachtige artikelen over ons schreef en deze pasklaar voor plaatsing aanbood. De basis van

de artikelen werd gevormd door interviews met de nabestaanden van cliënten waaraan HEST in het recente verleden hulp had geboden. Het plaatsen van deze artikelen bleek zeer succesvol: het leidde tot de komst van diverse nieuwe vrijwilligers. Het vrijwilligerstekort kon daarmee voor een belangrijk deel worden opgelost.

In 2021 werd een tweede wervingsactiviteit ondernomen. Flyers werden toegevoegd aan lokale kranten en werden aldus op grote schaal verspreid in Ermelo en Putten. Dit bleek zeer succesvol. Het leidde tot een groter dan verwacht aantal belangstellenden voor de functie van vrijwilliger. In de loop van 2022 raakte HEST daardoor weer volledig op sterkte. In 2023 is dit nog steeds het geval.

Kort verslag van enkele activiteiten in 2023:

1. HEST heeft eind 2022 contact gezocht met Zorgdat, een brede welzijnsorganisatie in Harderwijk. Zorgdat was vroeger ook actief op het gebied van de palliatieve terminale zorg thuis, doch wegens het teruglopen van de klantvraag is deze activiteit in Harderwijk de laatste jaren op een laag pitje geraakt.
In 2023 werd onderzocht of de palliatieve terminale zorg thuis in Harderwijk kan worden gerevitaliseerd door middel van een samenwerking tussen Zorgdat en HEST. Uiteindelijk werd besloten om de samenwerking tot stand te brengen. In november 2023 werd hiertoe een convenant getekend. Zorgdat neemt sindsdien de zorg in Harderwijk overdag (weer) voor haar rekening nemen, terwijl HEST de zorg 's-nachts levert. Uitgangspunt is dat beide organisaties gaan samenwerken, doch wel elk hun zelfstandigheid behouden. HEST blijft doen wat het altijd al deed: het verlenen van palliatieve terminale zorg thuis gedurende de nachtelijke uren. Voor HEST is de enige verandering dus een uitbreiding van het geografische zorggebied.
2. In 2023 zijn we niet druk geweest met werving, omdat we voor Ermelo en Putten momenteel voldoende vrijwilligers hebben. Een uitzondering werd gemaakt voor Harderwijk. Er werden contacten gelegd met sleutelfunctionarissen aldaar en er werden flyers verspreid door deze te voegen in het lokale huis-aan-huis-blad.
3. De contacten met het Willem Holtrop Hospice in Ermelo werden actief onderhouden. Ze zijn vooral waardevol voor HEST omdat wij profiteren van de opleidingsexpertise van het hospice.
4. We hebben ons verdiept in het kwaliteits-traject dat onze koepelorganisatie VPTZ landelijk wil gaan uitrollen. We hebben besloten om daar in 2024 actief aan te gaan deelnemen.

Een blik gericht op de toekomst van de palliatieve terminale zorg

Theoretisch gezien wordt al enkele jaren verwacht dat de behoefte aan palliatieve terminale zorg de komende jaren zal gaan toenemen. Dit geldt niet alleen voor het domein van de beroepsmatige zorg, maar ook voor dat van de informele (vrijwillige) zorg, het domein waarbinnen HEST werkzaam is. Als gevolg van de vergrijzing sterven steeds meer mensen aan chronische aandoeningen. De complexiteit en de duur van de ziekten waaraan zij lijden, neemt bovendien toe.

Ook het overheidsbeleid is bij het maken van prognoses over de toekomstige zorgvraag voor HEST van belang: de overheid streeft er naar om palliatieve terminale zorg minder in ziekenhuizen te laten plaatsvinden en meer in hospices en thuis. De wens van de zieke moet bij het bepalen van de plaats waar hij/zij zal sterven leidend zijn, vindt de Staatssecretaris van VWS.

De verwachting dat de omvang van de palliatieve terminale zorg thuis zal gaan toenemen, is, in elk geval voor HEST, voorlopig nog niet uitgekomen. Het aantal cliënten waaraan zorg wordt verleend, blijft stabiel. Dit ondanks de goede naam welke HEST in Ermelo en Putten heeft opgebouwd en ondanks het feit dat HEST de capaciteit heeft om meer cliënten van dienst te zijn.

De indruk bestaat dat de palliatieve terminale zorg landelijk gezien de laatste jaren wat aan het verschuiven is van de thuissituatie naar het hospice. In hoeverre de ervaringen van HEST in lijn zijn met deze trend, is nu nog niet goed te beoordelen.

Geplande activiteiten in 2024

1. De zorg welke HEST in Harderwijk wil gaan leveren, staat nu nog in de kinderschoenen. Er zijn nog nauwelijks aanvragen van potentiële cliënten en het aanbod van potentiële vrijwilligers is ook gering. Een probleem is de onbekendheid in Harderwijk van de palliatieve terminale zorg thuis. Als we de uitbreiding naar Harderwijk tot een succes willen maken, is actie noodzakelijk. We denken het volgende te gaan doen:
  - Het leggen en aanhalen van contacten met thuiszorg-organisaties en huisartsen.
  - Het gebruikmaken van een te ontwikkelen filmpje met informatie over HEST. We hopen dat te kunnen vertonen in de wachtkamer van huisartsen.
  - Het laten plaatsen van artikelen in de lokale huis-aan-huis-krant van Harderwijk. Gelet op de goede ervaringen, hopen we dit te kunnen doen met de steun van Jollette van Eijden.
  - Het gebruiken van sociale media om binnen onze doelgroep het bestaan van HEST onder de aandacht te brengen.
2. We gaan met ondersteuning van de VPTZ een kwaliteitstraject in. Richtinggevend zal het Kwaliteitskompas van de VPTZ zijn. Onze doelstelling zal o.a. zijn om aan de daarbij behorende kwaliteitscriteria te gaan voldoen.

Om ons doel te kunnen bereiken is binnen HEST een Kwaliteitsteam opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van bestuur, coördinatoren en vrijwilligers. Dit team zal binnen HEST sturend en begeleidend optreden.

Met ingang van het Jaarverslag 2014 zal verslag worden gedaan van de vorderingen van ons kwaliteitstraject.

3. Onze coördinatoren bewaken het individuele scholingsniveau van onze vrijwilligers en zullen waar nodig het volgen van bijscholing initiëren. We zullen graag gebruik blijven maken van het scholingsaanbod van het Willem Holtrop Hospice.
4. Omdat we onze vrijwilligers niet genoeg kunnen bedanken, zullen we in 2024 weer een aantal sociale activiteiten voor hen organiseren.

R.R. 29-03-2024

